

14120	K-sak 047/2020		
Saksbehandler: Kristian A. Moen			
Sakens hjemmelsgrunnlag: Plan- og bygningsloven § 10-1			
Jnr. ref:	Arkiv:	Klageadgang: nei	Off. dok: ja

Planstrategi 2020-2024: sluttbehandling

Bakgrunn

Planstrategien er ikke en plan. Den er retningsgivende for kommunens planlegging i kommunestyreperioden og har ingen direkte rettsvirkning for innbyggerne. Gjeldende planstrategi ble vedtatt i sak 044/2016. Planstrategi 2020-2024 ble sendt på høring 21. april og legges nå fram for sluttbehandling

At er plan ikke er i planstrategien er ikke et hinder for å lage den, men planstrategien gjør at man f.eks. fordele planarbeidet ut fra tilgjengelige ressurser.

Om saken

Saken bygger på plan- og bygningsloven § 10:

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. kapittel 11.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i desember 2019 og er ment å gjelde fra 2020 til 2032. Det anbefales ikke revisjon av denne. Kommuneplanens arealdel ble i hovedsak vedtatt i 1994, og revisjon av denne har blitt utsatt til etter samfunnsdelen var ferdig. Det anbefales at det settes i gang arbeid med ny arealdel.

Det ble utarbeidet et større faktagrunnlag i forbindelse med kommuneplanarbeidet, og dette ligger også til grunn for planstrategien. Det var også bred medvirkning til planen med innspill som er relevante for planstrategien.

En del planer og reglementer må eller bør revideres på grunn av ny kommunelov. Andre skal revideres årlig.

Tidligere energi- og klimaplan er gjennomført med gode resultater. Det foreslås ny plan for 2021. Det jobbes med mulighet for regionalt samarbeid om blant annet faktagrunnlag og effektive tiltak, og dette vil være en forutsetning for at arbeidet med plan settes i gang.

Masterplan for reiselivet er satt opp som ny plan i 2021. Denne er tenkt som en strategisk plan som viser potensialet for reiselivsutvikling i kommunen, og hvordan det kan legges til rette for økt turisme. Planen er omtalt i samfunnsdelen.

Innspill

Vi har mottatt to innspill til planstrategiarbeidet før første behandling. Ett fra Salten friluftsråd og ett fra Norsk friluftsliv. Begge brevene har innspill som vil være nyttig spesielt for arbeid med ny arealplan og folk kommunedelplan for folkehelse, idrett og friluftsliv ved neste revisjon. Blant annet kan en kartlegging av friluftslivsområder være aktuelt som faktagrunnlag for arealdelen. Begge foreslår en ferdselsåreplan/turruteplan. Dette er ikke tatt med i planstrategien nå, men kan eventuelt tas inn i løpet av perioden. Friluftsrådet hjelper kommunene med arbeidet, og hjelpa går på rundgang blant kommunene som er med. En turruteplan kan eventuelt også inngå i kommunedelplan for folkehelse, idrett og friluftsliv.

Høring

Formannskapet behandlet saken i møtet 21. april i sak 019/2020 Planstrategi 2020-2024. Planstrategien ble da lagt ut til offentlig ettersyn, med høringsfrist 3. juni.

Vi har mottatt ett innspill fra Fylkesmannen i Nordland 8. juni. Mye av brevet er generelt om råd til planlegging, og mye vil være nyttig for arbeidet med kommuneplanens arealdel. Av ting som ikke er nevnt i planstrategien etterlyser de konkret:

- Kommunedelplan for naturmangfold
- Helhetlig oppvekstplan
- Helhetlig kommunedelplan for helse og omsorg
- Plan for helsemessig og sosial beredskap
- De anbefaler også å synliggjøre «leve hele livet» i planstrategien

Vurdering

Kommuneplanens samfunnsdel sier at antall kommunedelplaner og sektorplaner skal kuttes ned for å få et mer helhetlig og oversiktlig kommunalt plansystem. De helhetlige planene, og å innarbeide eksisterende som kapitler i disse, kunne vært hensiktsmessig om det skulle utarbeides større kommunedelplaner. Det er ikke foreslått i planstrategien, og dermed blir det lite relevant i denne omgang. Det kan allikevel gjøres dersom planbehovet endrer seg i løpet av perioden.

Arealplanarbeidet må ta hensyn til målene for naturmangfold, og det bør gjøres en kartlegging i forbindelse med konsekvensutredningene.

Plan for helsemessig og sosial beredskap er lovpålagt iht. helseberedskapsloven § 2-2. Denne bør inn i planstrategien med mål om ferdigstillelse i 2020.

«Leve hele livet» har vært jobbet mye med i kommunen, og er et viktig grunnlag for målene i samfunnsdelen. Det bør tas inn et kort avsnitt om reformen i planstrategien under *Statlige føringer*: «Reformen Leve hele livet har som hovedfokus å skape et mer aldersvennlig Norge. Reformen er lagt til grunn i kommuneplanarbeidet og skal følges opp videre i økonomiplan med handlingsdel.»

Vedlegg

1. Kommunal planstrategi 2020-2024 med foreslåtte endringer
2. Kommunal planstrategi 2020-2024 høringsutkast
3. Innspill til planstrategi 2020-2024 fra Fylkesmannen i Nordland

Rådmannens innstilling:

Kommunal planstrategi 2020-2024 vedtas med foreslåtte endringer.

Rødøy kommune, 18.06.2020

Kitt Grønningseter

Rådmann

Kristian A. Moen

Saksbehandler

Vår dato:

04.06.2020

Vår ref:

2020/2734

Deres dato:

Deres ref:

Rødøy kommune

8185 Vågaholmen

Saksbehandler, innvalgstelefon

Lill Hildonen, 75531628

Innspill til planstrategi 2020- 20204 - Rødøy

Det vises til oversendelse av 21.04.2020 i forbindelse med høring av forslag til kommunal planstrategi 2020 – 2024.

Fylkesmannen viser til at regjeringen den 14. mai 2019 har vedtatt nye [Nasjonale forventninger til den regional og kommunale planleggingen](#). I denne er det bestemt at FNs bærekraftmål skal utgjøre en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Så kommuneplanarbeidet må derfor også ivareta dimensjonene; miljømessige bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft.

Kommuner som myndighetsutøver, tjenesteyter og samfunnsutvikler er nøkkelaktører i å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og bærekraftmålene i Norge. I planverket legges grunnlaget for den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter. Det er et nasjonalt mål å styrke kommuneplanens samfunnsdel, slik at kommunene blir bedre i stand til å løse sine oppgaver som samfunnsutvikler. Den må peke ut en retning både for planleggingen og virksomheten i sektorene, for arealplanleggingen og for økonomiplanen.

Den kommunale planstrategien er et overordnet planverktøy som skal gi politisk prioritering av planinnsatsen og skal omhandle langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen som samfunnsutvikler og kommunen som tjenesteleverandør.

Det vil være vesentlig å diskutere hvordan et helhetlig plansystem kan tilrettelegges slik at det blir en god kopling mellom det overordnede planverket, sektorplaner og økonomiplanen.

Ved behandlingen skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer. Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves. Dette sikrer at planleggingen er behovsstyrt og ikke blir mer omfattende enn nødvendig.

Planstrategiprosessen bør også bli en anledning for kommunestyrene til å diskutere om kommunen har forutsetninger for å møte fremtidens utfordringer alene, eller om kommunen heller bør bygge en større og sterkere kommune sammen med nabokommuner.

Diskusjonen om utfordringene bør bygge på et mest mulig oppdatert kunnskapsgrunnlag og vi nederst i brevet legger vi derfor ved lenker til en del nyttige databaser som kommunen kan benytte i arbeidet med kunnskapsgrunnlag og utfordringsbilde.

Plan og miljøfaglige forhold

Det er positivt at kommuneplanens samfunnsdel nylig er vedtatt, som grunnlag for kommunens øvrige planlegging, og det er viktig at kommunen nå legger opp til at arbeidet med kommuneplanens arealdel skal iverksettes i 2021

I uttalelsen til samfunnsdelen herfra av 23.07.2019 pekte vi på flere forhold som bør følges opp, om intensjonen om at FN's bærekraftsmål skal ivaretas i den kommunale planleggingen. Som påpekt er det noe vanskelig å se sammenhengen mellom blant annet dette og en arealstrategi som legger til rette for at folk skal kunne bygge bolig der de ønsker å bo, og at kommunen skal ha en aktiv arealplan som satser på næringsutvikling. Dette gjelder bl.a. i forhold til at kommunen, som tjenesteleverandør, skal kunne oppfylle FN's bærekraftsmål om bærekraftige lokalsamfunn i form av å levere tilfredsstillende tjenester til bl.a. hjelpetrequende.

Vi merker oss som positivt at kommunen samarbeide om arbeidet med klima- og energiplanleggingen. Samtidig savner vi en vurdering av mulighetene for samarbeid om andre planoppgaver.

Kommuneplanens arealdel / Kystplan Helgeland for Rødøy

I og med at kommunen har egengodkjent sin del av Kystplan Helgeland uten å ta ut områdene med innsigelse herfra, har ikke planen rettsvirkning for noen av områdene i kommunen (som påpekt i brev herfra til kommunen av 02.10.2019). Det er derfor riktig av kommunen å konkludere med at gammel kystsoneplan for kommunen gjelder inntil videre. En disponering av sjøområdene til allmenn flerbruk, slik det er gjort i gjeldende arealplan, gir imidlertid ingen planmessig avklaring mellom bruks- og verneinteressene. Dette innebærer følgelig i realiteten at sjøområdene kan ansees som uplanlagt. Vi viser i denne sammenhengen også til plan- og bygningslovens § 11-7, siste ledd, der følgende går fram ([lovkommentaren](#)):

«I områder hvor arealplanen bare angir hovedformål for arealbruk, skal det i nødvendig utstrekning gis bestemmelser som klargjør vilkårene for bruk og vern av arealene, jf. §§ 11-9 til 11-11.».

Kommunen har imidlertid, som planmyndighet, ansvaret for å avklare også arealbruken på sjøen. Vi vil derfor nå sterkt oppfordre til at sjøarealene inkluderes når ny arealdel skal utarbeides, og at konsekvensene av bl.a. akvakultur blir tilstrekkelig utredet både i områder som blir særskilt satt av til formålet, og i flerbruksområder der akvakultur inngår.

Arealregnskap

FN's bærekraftsmål henger i betydelig grad sammen. Kommunens utvalgte målsettinger om

- «bærekraftige byer og samfunn»,
- «samarbeid for å nå målene»,
- «god utdanning»,
- «god helse»,
- «innovasjon og infrastruktur» og
- «anstendig arbeid og økonomisk vekst»,

kan over tid bare ivaretas om også de grunnleggende målsettingene om å stoppe klimaendringene og opprettholde livet under vann og livet på land følges opp.

Betydningen av å ta vare på naturområdene, som Rødøy har et spesielt stort ansvar for, forsterkes nå både av kunnskapen om at menneskelige arealinngrep i sum utgjør den største trusselen mot naturmangfoldet på jorda, jf. [Naturpanelets første hovedrapport](#), og av den betydningen disse områdene har som karbonlagre (jf. [NINA-temahefte 76b](#)). Vi forventer derfor at kommunen, som grunnlag for planprogrammet til kommuneplanens arealdel, klargjør tilgjengelige utbyggingsmuligheter innenfor allerede planavklarte områder, og at eventuell lokalisering av områder for utbygging m.v. i kommuneplanens arealdel skjer etter et klargjort behov, bl.a. forventet utvikling og sammensetning i befolkningen, og i samsvar med nasjonal politikk.

Slik vi ser det er et arealregnskap også en nødvendig forutsetning, både for å kunne utvikle kommunale arealstrategier, og å begrunne å ta nye arealer i bruk i kommuneplanens arealdel. Vi viser her også til at det er et krav etter forskrift om konsekvensutredninger at aktuelle alternativer i tilstrekkelig grad er utredet, jf. [forskriftens § 19](#). Om planlagt tiltak berører naturmangfold vil denne typen analyser også være nødvendige for å tilfredsstille kravet til begrunnelse i henhold til [naturmangfoldlovens kap II](#) er ivaretatt (jf. § 12).

Vi vil ellers oppfordre til at det, som grunnlag for oppstart av arbeidet med kommuneplanens arealdel, foretas en kartlegging av den funksjonelle strandsonen, ev. at det i planprogrammet for planen stilles krav om dette. Dette ble også omtalt i den ovenfornevnte uttalelsen herfra til kommuneplanens samfunnsdel.

Klima- og energiplanlegginga

Selv om det går fram av planstrategien at bl.a. «*klima*» og «*bærekraft*» skal være gjennomgående, er det vanskelig å se hvordan dette er fulgt opp i samfunnsdelen. I uttalelsen herfra til planen pekte vi på dette, men vi kan f.eks. fortsatt ikke finne at det er fastsatt en kommunal målsetting om reduksjon av utslippet av klimagasser som oppfølging av bl.a. klimaloven og Norges forpliktelser etter Paris-avtalen.

Vi har imidlertid forventninger om at det interkommunale samarbeidet i «*Plan- og klimanettverket for Salten*» skal bidra konstruktivt til at Rødøy kommune får identifisert de viktigste klimautfordringene, inkludert eget klimafotavtrykk (jf. uttalelsen til samfunnsdelen herfra nevnt ovenfor), og at kommunen på dette grunnlaget kan fastsette konkrete tiltak som skal gjennomføres, alene eller i samarbeid med nabokommuner. Dette som grunnlag for videreføring i kommuneplanens økonomidel med handlingsdel, slik at nødvendige egenandeler kan klargjøres som grunnlag for ev. søknad om «*Klimasatsmidler*».

Som påpekt ovenfor vil for øvrig et svært viktig tiltak være å unngå omdisponering av naturarealer generelt, og spesielt myr- og våtmarksområder, som har særskilt verdi som karbonlager.

Naturmangfold

Som påpekt ovenfor er arealinngrep er en alvorlig trussel mot naturmangfoldet. Som grunnlag for kommunal planlegging kan det med fordel vurderes også å utarbeide en egen [kommunedelplan for naturmangfold](#), slik at områder med særskilt verdi for naturmangfoldet blir tatt hensyn til i den fysiske planlegginga m.v. Dette vil også kunne bidra til kommunalt eierskap og forståelse, noe som

vil ha stor betydning når press fra bl.a. lokale utbyggingsinteresser skal veies mot naturverdier, som ikke direkte kan måles i økonomiske enheter

Uavhengig av om en slik plan blir utarbeidet er det viktig a kommunens naturmangfold, bl.a. i form av viktige områder for biologisk mangfold og landskap, også synliggjøres bl.a. i konsekvensutredningene knyttet til kommuneplanens arealdel.

Landbruk og reindrift

På landbruks- og reindriftsområdet bør Rødøy vurdere hvordan primærnæringene kan bidra til en positiv samfunnsutvikling i kommunen.

Utviklingstrekk og utfordringer

Regjeringen skriver i de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging at et bærekraftig velferdssamfunn er avhengig av at det skapes verdier og arbeidsplasser i hele landet. Landbruket og utmarksressursene er viktige for matproduksjon, bosetting, verdiskapning, kulturlandskap og som grunnlag for nye, grønne næringer. Skogen kan gi positive klimagevinster gjennom opptak av CO2 og binding av karbon gjennom bruk av tre. Reindriften er mange steder en forutsetning for utvikling av samisk språk og kultur.

Kommunen bør vurdere konkret hvordan landbruksnæringene (jordbruk, skogbruk og reindrift) kan bidra til å løse utfordringer og snu uønskede utviklingstrekk i kommunen. Basert på dette bør kommunen avklare hvilke planer det er nødvendig å prioritere i kommende planperiode, for å sikre primærnæringenes bidrag i samfunnsutviklingen.

Planbehov i tilknytning til landbruks- og reindriftnæringene

Kommuneplanen er det viktigste verktøyet kommunen har for å ta strategiske valg og sikre behovene til primærnæringene i kommunen. Det er derfor viktig at denne er oppdatert og relevant for dagens situasjon og behov. Det er derfor positivt at Rødøy nettopp har vedtatt ny samfunnsdel, og har planer om å rullere arealdelen i løpet av planperioden.

Kommuneplanens samfunnsdel legger føringer for framtidige prioriteringer og utvikling i kommunen. Tydelige føringer i samfunnsdelen er nødvendig for å sikre ressursgrunnlaget for landbruksnæringene og deres sameksistens med andre næringer og samfunnsinteresser. Kommuneplanens arealdel legger føringer for framtidig arealbruk og hvilke hensyn som skal sikres ved disponeringen av arealene. Dette er kommunens viktigste verktøy for å sikre ressursgrunnlaget for landbruksnæringene, samt å legge til rette for at disse får mulighet til å utvikle seg.

Generelt anbefaler vi at strategiske valg og føringer for landbruksnæringene forankres i samfunnsdelen, heller enn at kommunene lager mange ulike temaplaner med egne handlingsdeler. Dette gjør det enklere å samordne satsninger og prioriteringer med andre sektorer og interesser i kommunen.

Medvirkning

Reindriftsretten er opparbeidet gjennom alders tids bruk, og er en rettighet på linje med grunneierretten. Reindriftsutøverne bør inviteres direkte inn som deltakere i kommunens planarbeid, gjerne gjennom særmøter om temaene næring og samisk kultur, og for gjennomgang av arealdisponeringer som kan påvirke reindriftsinteressene i kommunen.

Berørte reinbeitedistrikt har en viktig rolle i plansaker i reinbeiteområdet, både som rettighetshaver og som kunnskapsleverandør for bruken av ulike områder til reindrift. Fylkesmannen er statlig myndighet og fagorgan på reindriftsområdet. Denne rollen innebærer å ivareta nasjonale og vesentlig regionale interesser for reindrifta, blant annet gjennom å fremme innsigelse til arealplaner som er i strid med reindriftsverdier av nasjonal betydning. Siden reinbeitedistriktet og Fylkesmannen har ulike roller i forbindelse med arealsaker, må kommunen forholde seg til begge aktører i planarbeidet.

Samfunnssikkerhet

I den kommunale planstrategien bør kommunen ta stilling til behovet for å revidere helhetlig ROS-analyse og overordnet beredskapsplan etter sivilbeskyttelsesloven med tilhørende forskrift. Kommunen kan i planstrategien også prioritere å utarbeide en egen kommunedelplan for samfunnssikkerhet.

For eksempel kan helhetlig ROS-analyse utarbeides som en kommunedelplan. Plan for oppfølging kan utgjøre handlingsdel til en slik plan.

I den kommunale planstrategien bør kommunen ta stilling til hvilke gjeldende arealplaner som bør revideres ut fra hensynet til samfunnssikkerhet. Kunnskap om nye risiko- og sårbarhetsforhold, eller andre forhold som det tidligere ikke har vært tilstrekkelig kunnskap om, kan gi behov for å revidere planer. Særlig vil slik kunnskap kunne tilføres ved kommunens utarbeidelse og oppdatering av helhetlig ROS-analyse, jf. sivilbeskyttelsesloven og tilhørende forskrift om kommunal beredskapsplikt. Etter forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3 bokstav b) har kommunen plikt til å vurdere om forhold som er avdekket i helhetlig ROS-analyse bør integreres i planer og prosesser etter plan- og bygningsloven.

Oppvekst og levekår for barn og unge

Barn og unges oppvekstforhold kan avgjøre deres muligheter for en trygg oppvekst, motorisk utvikling og en god livslang helse. Det vil i tillegg ha innvirkning på andre sider ved livet f.eks. tilknytning til arbeidsliv og deltakelse i samfunnet. Å skape gode møtesteder, mulighet for fantasibasert lek, samvær og fysisk utfoldelse er de viktigste oppgavene samfunnet har overfor barn og unge. Gode fellesskapsløsninger er et godt utgangspunkt for et inkluderende oppvekstmiljø.

Av høringsdokumentet s. 3 går det fram at det i gjeldende kommuneplan er pekt ut fire satsingsområder, bl.a. *Oppvekst – livsmestring og kvalitet*, som videre har seks vedtatte mål i planen. I tillegg står det at *God helse og omsorg – gjennom hele livet*, der helsefremmende og forebyggende aktiviteter samt at ingen skal oppleve utenforskap, er viktig. Samfunnsdelen bør inneholde overordnede målsetninger som sikrer at barn og unge ivaretas i all kommunal planlegging.

Fylkesmannen anbefaler Rødøy å utarbeide en egen oppvekstplan. Den bør ivareta alle barn fra fødselen av, og omfatte hele utdanningsløpet - fra barnehage til og med videregående opplæring. En helhetlig oppvekstplan innebærer at også kultur- og fritidstilbud for barn og unge bør være med. Også barnevernområdet og kommunens tiltak mot barnefattigdom og utenforskap bør dekkes her.

Vi minner om flere statlige 'fornyelser' eller endringer som angår barnehage og skole, og som kan påvirke planarbeidet: fagfornyelsen i skolen, varslede endringer i barnehageloven og ny barne- og ungdomskulturmelding (sistnevnte skal legges fram høsten 2020).

I planlegging for barn og unge på ulike områder er det viktig å ha oppdatert kunnskap om denne gruppa for å identifisere kommunens utfordringer. Vi er kjent med at Rødøy gjennomførte

Ungdataundersøkelsen på ungdomstrinnet i 2019, jf. <http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Nordland/Roedoeey>. Disse resultatene bør kommunen bruke som en del av kunnskapsgrunnlaget i videre planlegging. Her finnes mye verdifull og lokal informasjon om barn og unges oppvekstkår som kan brukes i en helhetlig tenking om barn og ungdom i utviklingen av tjenester for denne målgruppa i Rødøy kommune.

Også andre portaler kan gi økt lokal kunnskap: På barnehageområdet finnes [foreldreundersøkelsen](http://foreldreundersokelsen.no) der foresatte får si sin mening om barnehagetilbudet, barnas trivsel og samarbeidet mellom hjem og barnehage. Resultatene blir presentert på <http://barnehagefakta.no/>. Videre vil svar gitt *Elevundersøkelsen*, <https://skoleporten.udir.no/>, som årlig gjennomføres for elever på 7. og 10. klassetrinn, kunne bli brukt som kunnskapsgrunnlag i samfunnsplanlegginga. Undersøkelsen gir informasjon om hvordan elevene opplever skolen på ulike områder.

I det videre arbeidet med kommuneplanene, er det viktig å tenke på barn og unges medvirkning. For å få til bred involvering og tidlig medvirkning gjennom åpne prosesser, må det tilrettelegges særskilt for barn og unge. Kommunens ungdomsråd, skolens elevråd og barn- og unges talsperson er viktige i den sammenheng. Tips til barn og unges medvirkning er å benytte seg av *MED ungdom i fokus* – <http://ungdom.com/> - som blant annet har som oppgave å bidra til gode prosesser i planlegging ved gjennomføring av medvirkningsarbeid for barn og unge. Denne gruppas arbeid har sitt utspring i Barnekonvensjonen.

Folkehelse, helse og omsorg

Rødøy kommune har fokus på god helse gjennom hele livet i sin planstrategi og har blant annet valgt ut temaet helsefremmende og forebyggende aktiviteter samt at kommunen skal være en foregangskommune innen samskaping i helsesektoren.

Fylkesmannen vil spesielt minne om at kommunen etter folkehelseloven § 5 skal ha oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Kommunen skal være særlig oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosialt skapte helseforskjeller. Folkehelseloven § 6; oversikten etter § 5 skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i planstrategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1. Videre skal kommunen i sitt arbeid med kommuneplaner etter plan- og bygningsloven kapittel 11 fastsette overordnede mål og strategier for folkehelsearbeidet som er egnet til å møte de utfordringer kommunen står overfor med utgangspunkt i oversikten § 5 annet ledd.

Folkehelseinstituttet publiserer årlig *Folkehelseprofiler* for kommunene – <https://khp.fhi.no>. Kommunen må ta med og vurdere både nasjonal statistikk og lokal kunnskap i arbeidet med kommuneplanleggingen.

Vi registrerer at kommunen har flere delplaner innen helse og omsorg; alkoholpolitisk handlingsplan 2016-2020, skal revideres i 2020, handlingsplan for psykisk helsevern er fra 2006 og revisjon vurderes. Kompetanseplan helse og omsorg er fra 2011 og utgår, ny kompetanseplan utarbeides administrativt. Under administrative dokumenter nevnes også verktøyet digipro helse, der beskrives det at dette inkluderer kontinuerlig oppdatert smittevernplan og andre rutiner og planer for helse- og omsorgssektoren.

Vi vil anbefale at kommunen utarbeider en *helhetlig kommunedelplan for helse og omsorg* der alle delplaner kan inngå som egne kapitler. En slik helhetlig kommunedelplan kan også omfatte

legetjeneste, fysioterapitjeneste, helsestasjon og skolehelsetjeneste, rus- og psykisk helsetjeneste, psykolog, plan mot vold i nære relasjoner og plan for rehabilitering og habilitering. Dere bør også vurdere om noen av de andre planene i helse- og omsorgssektoren som er nevnt i planstrategien kan inngå som kapitler i en helhetlig helse- og omsorgsplan. Det gjelder smittevernplan og kompetanseplan. En slik bredde i en helhetlig helse- og omsorgsplan kan gi god administrative og politisk styring av planarbeidet innen denne viktige sektoren.

Vi minner for øvrig om at det er lovpålagt i helseberedskapsloven § 2-2 å ha en plan for helsemessig og sosial beredskap. Vi kan ikke se at den er nevnt i forslaget til planstrategi.

En slik helhetlig plan kan sikre kommunen god faglig, administrativ og politisk styring over en sektor som legger beslag på en betydelig del av kommunens ressurser, både mht. personell og økonomi.

Den statlige eldreformen «*Leve hele livet*» handler om utvikling og tilrettelegging i kommunene av det aldersvennlige samfunnet. Vi anbefaler at dere vurderer å tydeliggjøre dette arbeidet i planstrategien. Vi viser for øvrig til *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, kap. 4 («Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve»)*. Der beskriver regjeringen hvordan de forventer at kommunene ivaretar folkehelsehensyn i planleggingen.

Universell utforming og boligsosiale hensyn

Fylkesmannen vil også be om at prinsippene om tilgjengelighet og universell utforming gjøres gjeldende i all planlegging, slik at samfunnet og de fysiske omgivelser tilrettelegges for alle og gir like muligheter for samfunnsdeltakelse.

Kommunenes ansvar for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet er hjemlet i flere lover og bestemmelser. Men for å sikre effektive og helhetlig innsats på området, er det viktig at kommunen løfter fram boligpolitiske og boligsosiale hensyn i sin overordnede planlegging på tvers av sektorer. I den nasjonale strategien [Bolig for velferd \(2014-2020\)](#) fastsettes nasjonale mål og prioriterte innsatsområder for det boligsosiale arbeidet.

Å bo dårlig eller å være bostedsløs kan ha store negative konsekvenser for livskvaliteten. Det blir vanskeligere å ta imot og ha nytte av helse-, omsorgs- og velferdstjenester, gjennomføre utdanning og delta i arbeidslivet. En utrygg bosituasjon kan vanskeliggjøre integrering, og veien til kriminalitet, rusproblemer og psykiske vansker kan bli kortere. Særlig alvorlig er det når boligen og bomiljøet ikke bidrar til trygge oppvekstvilkår for barn og unge.

Vanskeligstilte på boligmarkedet er personer og familier som ikke har mulighet til å skaffe seg og/ eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon på egen hånd. Ofte er det lav inntekt som er årsaken til at de ikke får dekket sine boligbehov. Kommunen bes om å være særlig oppmerksom på barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, og sørge for en sosial profil på boligpolitikker som sikrer at også disse kan bo trygt og godt.

Nettstedet veiviseren.no viser hvordan kommunen kan jobbe med Bolig for velferd i det praktiske.

Ressurser/lenker til kommunedata:

www.nykommune.no

www.kommunedata.no

www.kommunedata.no

www.kommunebarometeret.no

www.bedrekommune.no

www.skoleporten.no

www.fhi.no

www.indeksnordland.no

www.ks.no

Med hilsen

Egil Johansen (e.f.)
Kommunal- og beredskapsdirektør

Lill Hildonen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere

Svein Einar Stuen	Klima- og miljøavdelinga
Toril Austvik	Landbruk- og reindriftsavdelinga
Mildrid Svoen	Landbruk- og reindriftsavdelinga
Solveig Hovet	Helse- og omsorgsavdelinga
Gunn E. Johannessen	Oppvekst- og utdanningsavdelinga

Kopi til:

Nordland fylkeskommune Postmottak Fylkeshuset 8048 Bodø